

Stowarzyszenie krajów i terytoriów zamorskich z Unią Europejską, 2021–2027

W związku ze zbliżającymi się wieloletnimi ramami finansowymi na lata 2021-2027 Komisja Europejska zaproponowała finansowanie z budżetu UE nie tylko Grenlandii, ale również wszystkich innych krajów i terytoriów zamorskich (KTZ). W związku z tym Komisja przyjęła wniosek dotyczący decyzji Rady w celu zastąpienia zarówno decyzji w sprawie stowarzyszenia KTZ z UE, jak i decyzji w sprawie stosunków z Grenlandią. Oczekuje się, że Parlament Europejski, który jest jedynie konsultowany, omówi przyjęte przez Komisję Rozwoju sprawozdanie podczas drugiej sesji plenarnej w styczniu. W sprawozdaniu z zadowoleniem przyjmuje się wniosek, ale wzywa się do tego, aby przyszła decyzja lepiej odzwierciedlała głosy i specyfikę KTZ w strategiach i programowaniu UE.

Kontekst

Obecnie kraje i terytoria zamorskie UE to [25 wysp zamorskich](#) mających powiązania z czterema państwami członkowskimi. W związku ze spodziewanym wystąpieniem Zjednoczonego Królestwa z UE nowa decyzja dotycząca KTZ będzie miała zastosowanie jedynie do 13 KTZ powiązanych z Danią, Francją i Niderlandami (zob. tabela 1). KTZ cieszą się wysokim stopniem autonomii w dziedzinie polityki społecznej i gospodarczej, cel i spraw wewnętrznych, natomiast kompetencje w zakresie spraw zagranicznych i obronności należą w większości do państwa członkowskiego, z którym dane KTZ są konstytucyjnie powiązane. Jako obywatele państw członkowskich UE mieszkańcy KTZ posiadają obywatelstwo UE, ale KTZ nie są częścią obszaru celnego Unii ani rynku wewnętrznego. Ich szczególne stosunki z UE zostały uznane w części czwartej Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (TFUE) oraz protokole w sprawie Grenlandii i są szczegółowo określone w „[decyzji o stowarzyszeniu zamorskim](#)” (2013/755/UE) uzupełnionej „[decyzją w sprawie Grenlandii](#)” (2014/137/UE). Obecnie głównym źródłem finansowania UE dla Grenlandii jest budżet UE, podczas gdy dla innych KTZ jest to Europejski Fundusz Rozwoju (EFR), instrument finansowy poza budżetem UE.

Wniosek Komisji Europejskiej

Zgodnie z [wnioskiem](#) o włączenie EFR do budżetu UE Komisja zaproponowała finansowanie wszystkich KTZ z budżetu UE poprzez zapewnienie 500 mln EUR na lata 2021-2027. [Wniosek](#) z czerwca 2018 r. dotyczący jednej decyzji zastępującej zarówno „decyzję o stowarzyszeniu zamorskim”, jak i „decyzję w sprawie Grenlandii” ma na celu aktualizację i uproszczenie ram prawnych, przy jednoczesnym zachowaniu głównej struktury obecnego stowarzyszenia, ze szczególnymi uzgodnieniami dla Grenlandii.

Stanowisko Parlamentu Europejskiego

Zgodnie z art. 203 TFUE zanim Rada jednomyślnie podejmie decyzję w sprawie wniosku konsultuje się z Parlamentem. W dniu 20 listopada 2018 r. projekt sprawozdania został [przedstawiony](#) Komisji Rozwoju Parlamentu Europejskiego (DEVE). Podkreślono w nim potrzebę wzmocnienia odporności i konkurencyjności KTZ poprzez zwiększenie proponowanego budżetu do 669 mln EUR. Wezwano do bardziej przejrzystego podziału funduszy między 13 KTZ oraz do nasilenia dialogu politycznego. W [sprawozdaniu](#) przyjętym w DEVE w dniu 13 grudnia 2018 r. proponuje się formalne włączenie KTZ do dialogu regionalnego UE z krajami sąsiadującymi. Wezwano w nim do uproszczenia programowania, biorąc pod uwagę ograniczone zasoby administracyjne KTZ, zwłaszcza tych najslabiej rozwiniętych. Proponuje się również położenie większego nacisku na zmiany klimatu i zrównoważone zarządzanie zasobami naturalnymi, jak również na prawa człowieka i prawa socjalne, takie jak równość płci i edukacja.

EPRS Stowarzyszenie krajów i terytoriów zamorskich z Unią Europejską, 2021–2027

Procedura konsultacji [2018/0244\(CNS\)](#); Komisja przedmiotowo właściwa: DEVE; Sprawozdawca: Maurice Ponga (PPE, Francja) Więcej informacji można znaleźć w briefingu pt. „Opracowywanie prawa UE” [briefing](#).

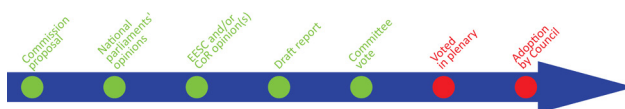


Tabela 1 – KTZ, których dotyczy wnioski

Kraj lub terytorium zamorskie	Państwo członkowskie ^a	Ludność ^b	PKB na mieszkańca (EUR) ^c	Bieżące wsparcie UE (2014-2020, mln EUR)
Aruba	NL	101 484	27 134	13.0
Bonaire	NL	16 000	20 545	3.9
Curaçao	NL	142 180	21 219	16.9
Polinezja Francuska	FR	267 000	16 000	29.9
Francuskie Terytoria Południowe i Antarktyczne	FR	nie dotyczy	nie dotyczy	–
Grenlandia	DK	56 810	30 020	217.8
Nowa Kaledonia	FR	245 580	28 931	29.8
Saba	NL	2 000	2 075	3.5
Saint-Barthélemy	FR	8 800	35 700	–
Saint-Pierre i Miquelon^e	FR	6 125	28 327	26.3
Sint Eustatius	NL	3 800	24 673	2.4
Sint Maarten^f	NL	50 000	14 447	7.0
Wallis i Futuna	FR	13 445	10 100	19.6

^a Państwo członkowskie: stowarzyszone państwo członkowskie: Dania (DK), Francja (FR), Niderlandy (NL).

^b Ludność: liczba stałych mieszkańców. Źródło danych: Stowarzyszenie KTZ ([OCTA](#)), na dzień 22.01. 2019 r.

^c PKB: produkt krajowy brutto (na mieszkańca). Źródło danych: [EPRS](#), kwiecień 2017 r.

^d Wsparcie UE: Grenlandia – WRF 2014-2020; inne KTZ – szacunkowy przydział z EFR 2014-2020. Ponadto w ramach EFR na lata 2014-2020 przeznaczono 126,5 mln EUR na finansowanie pomocy technicznej, pomocy w sytuacjach nadzwyczajnych i innych instrumentów dla wszystkich KTZ, z wyjątkiem Grenlandii, w tym dla brytyjskich KTZ. Źródło danych: [Komisja Europejska](#), na dzień 22.1.2019 r.

^e Odizolowane KTZ, zgodnie z wykazem w [decyzji 2013/755/EU](#).

^f Saint Martin i Sint Maarten znajdują się na tej samej wyspie. Północna część wyspy, Saint Martin, jest francuskim regionem najbardziej oddalonym (którego nie dotyczy decyzja o stowarzyszeniu zamorskim), podczas gdy Sint Maarten jest KTZ powiązany z Niderlandami.

Niniejszy dokument został przygotowany z myślą o posłach do Parlamentu Europejskiego i członkach personelu parlamentarnego. Zawiera informacje, które mogą być pomocne w pracach parlamentarnych. Wyłączną odpowiedzialność za jego treść ponoszą autorzy, a wyrażonych w nim opinii nie należy traktować jako oficjalnego stanowiska Parlamentu. Powielanie i tłumaczenie dokumentu do celów niekomercyjnych jest dozwolone, pod warunkiem że podane zostanie źródło, a Parlament Europejski zostanie wcześniej powiadomiony i otrzyma egzemplarz publikacji. © Unia Europejska, 2019.

